

Tegn og aflæs graf med Nspire

Tegn og aflæs graf med Nspire, © 2016 Karsten Juul. Nyeste version kan downloades fra <http://mat1.dk/noter.htm>. Må bruges i undervisning hvis lærer til kj@mat1.dk oplyser hold, niveau, lærer og skole

1. Opdel skærmen.

Start Nspire, klik på ikonen (Sidelayout) og vælg at dele siden med en lodret linje. Klik i den venstre del af det todelte vindue og vælg **Tilføj Noter**. Klik i den højre del og vælg **Tilføj Grafer**. Inden du fortsætter, skal du gemme dokumentet. Husk at gemme jævnligt.

2. Vælg koordinataksernes grænser.

Mens Grafvinduet er aktivt skal du klikke på ikonen (Dokumentværktøjer) og vælge **Vindue/Zoom** ▶ **Indstillinger for Vindue**. Lad x -aksen gå fra $XMin=-10$ til $XMax=100$, og lad y -aksen gå fra $YMin=-10$ til $YMax=30$.

3. Skriv tekst på akser.

Højreklik et tomt sted i grafvinduet, vælg **Tekst**, skriv **Vægt i gram**, tryk på **Enter**, og træk teksten hen til et passende sted ved x -aksens pil. På lignende måde skal du ved y -aksens pil skrive **Pris i kr.**

4. Tegn graf.

Der gælder $y = 0,25x + 2$ hvor x er vægt i gram og y er pris i kr.

Mens Grafvinduet er aktivt skal du klikke på ikonen (Dokumentværktøjer) og vælge **Grafindtastning/Rediger** ▶ **Funktion**.

Når du i indtastningslinjen taster sammenhængen $y = 0,25x + 2$, skal du i stedet for y taste $f(x)$ eller $g(x)$ eller lignende: Husk at skrive 0.25 i stedet for 0,25.

Tryk på **Enter**. Så tegnes grafen. Du kan rette ligningen ved at klikke på ikonen og vælge **Grafindtastning/Rediger** ▶ **Funktion** og klikke på (Historikmenu).

5. Afsæt punkt på graf.

Klik på ikonen og vælg **Geometri** ▶ **Punkter og linjer** ▶ **Punkt på**.

Klik to gange (ikke dobbeltklik) et sted på grafen. Så har du afsat et punkt på grafen.

Tast **Esc** for at fjerne ikonen i øverste venstre hjørne så du kan gøre andet end at afsætte punkter.

6. Aflæs graf.

Ved det punkt du har afsat står et koordinatsæt. Det **første tal er x** , det **andet tal er y** . Dobbeltklik på det første tal, lav det om til 40, og tryk på **Enter**. Så flyttes punktet til det punkt på grafen som har x -koordinat 40. Hvad er y blevet ændret til? Klik i venstre del af det todelte vindue og skriv: **Ved elektronisk aflæsning af graf fås at når $x = 40$, er $y = \dots$** . (I stedet for $\dots$ skal du skrive det tal du har fundet).

Denne nye værdi af y er svaret på spørgsmålet "**6a**. Hvad er prisen når vægten er 40 gram?".

Skriv svaret på dette spørgsmål som en hel sætning (i venstre del af det todelte vindue).

7. Løs opgaver ved hjælp af grafen.

Afsæt nye punkter på grafen og brug metoden fra 6 til at besvare følgende spørgsmål

7a. Hvad er prisen når vægten er 50 gram? (Er 50 et x eller et y ?)

7b. Hvad er vægten når prisen er 8,50 kr.?" (Er 8,50 et x eller et y ?)

Skriv konklusioner.

8. En ny opgave.

Tilføj en ny opgave til dokumentet ved at klikke på **Indsæt** og vælge **Opgave**.

Brug metoden ovenfor til at finde svar på spørgsmålene **8a, 8b, 8c, 8d**.

Låget på en beholder fjernes så væsken i beholderen begynder at fordampe. Der gælder $y = 45 - 0,2x$ hvor y er antal liter væske i beholderen og x er antal timer efter at låget blev fjernet.

Hvis du ikke kan se grafen, så vælg $YMax$ større så der bliver plads til grafen.

8a. Hvor meget væske er der i beholderen 10 timer efter at låget blev fjernet?

Vælg $XMax$ større end den største x -værdi der er brug for i opgaven.

8b. Hvornår er der 20 liter tilbage? Hvis punkt ikke kan flyttes, så vælg større $XMax$ så der bliver plads til det nye punkt.

8c. Hvornår er beholderen tom? (Er det x eller y der er oplyst?) Hvis punkt ikke kan flyttes, så vælg større $XMax$.

8d. Hvor meget var der i beholderen da låget blev fjernet. (Er det x eller y der er oplyst?)

9. Definitionsmængde.

For $y = 0,15x + 2$, $1 \leq x \leq 7$ består **definitionsmængden** af tallene fra 1 til og med 7 (f.eks. tallet 4,82), dvs. det er kun disse tal der må indsættes for x , og grafen må kun tegnes for disse x . Tegn grafen ved at taste

hvor den lodrette streg og $\leq$ er på tegnpaletten.